

Sygn. akt II CSK 739/13

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku A. W. i G. M.
przy uczestnictwie J. D.
o wpis prawa własności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 4 września 2014 r.,
skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 25 czerwca 2013 r., sygn. akt VII Ca (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.,
pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W dniu 31 października 2013 r. Sąd Rejonowy w S. dokonał w dziale II księgi wieczystej nr (...)/3, prowadzonej dla nieruchomości położonej w D., składającej się z działek o łącznym obszarze 10,6056 ha, wpisu współwłasności łącznej na rzecz wnioskodawców A. W. i G. M. jako współników spółki cywilnej w miejsce uczestnika J. D. Apelacja uczestnika od tego wpisu została przez Sąd Okręgowy w K. oddalona postanowieniem z dnia 25 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 5 lipca 2001 r. w dziale II księgi wieczystej nr (...)/3, prowadzonej dla nieruchomości o obszarze 10,6056 ha położonej w D., wpisano ostrzeżenie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości na zaspokojenie świadczeń pieniężnych na rzecz spółki „A.” sp. z o.o. w K., a w dniu 20 października 2005 r. – także na rzecz R. K. W dniu 19 grudnia 2007 r. Sąd Rejonowy w S. udzielił przybicia nieruchomości o obszarze 10,6056 ha położonej w D. na rzecz A. W. i G. M., jako współników spółki cywilnej, a w dniu 29 listopada 2011 r. wydał postanowienie o przysądzeniu na ich rzecz prawa własności tej nieruchomości. Postanowienie o przysądzeniu własności zostało w dniu 19 września 2012 r. zaopatrzone w klauzulę prawomocności.

A. W. i G. M. w dniu 18 października 2012 r. złożyli wniosek o wpisanie ich w dziale II księgi wieczystej nr (...) w miejsce J. D., a w dniu 31 października 2013 r. wniosek o sprostowanie w dziale I – O obszarze nieruchomości, który według treści wpisu wynosi 11,0552 ha, w według aktualnego wypisu z rejestru gruntów – 10,6056 ha. W dniu 31 października 2013 r. o godz. 12:45:00 Sąd Rejonowy wpisał w dziale II księgi wieczystej współwłaścicieli A. W. i G. M. jako współników spółki cywilnej – we wspólności łącznej w miejsce wpisanego dotychczas J. D., a w dniu 31 października 2013 r. o godz. 13:32:21 w dziale I – O tej księgi wpisał obszar 10,6056 ha w miejsce ujawnionego obszaru 11,0552 ha.

Sąd Okręgowy podkreślił, że – zgodnie z art. 626⁸ § 2 k.p.c. – rozpoznając wniosek o wpis, sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych dokumentów oraz treść księgi wieczystej. W niniejszej sprawie zachodziła niezgodność obszaru nieruchomości, gdyż we wniosku i w postanowieniu o przysądzeniu własności wskazano obszar 10,6056 ha, natomiast w księdze wieczystej wpisany był obszar 11,0252 ha. Sąd Rejonowy pomimo tej rozbieżności dokonał w dziale II księgi wieczystej wpisu zgodnie z wnioskiem, jednakże już po upływie 46 minut i 41 sekund w dziale I – O wpisał aktualny obszar nieruchomości, który – według wypisu z rejestru gruntów – wynosi 10,6056 ha. Nastąpiła tym samym konwalidacja wadliwego wpisu, gdyż w ten sposób osiągnięto następczą zgodność treści wniosku, dołączonego doń dokumentu i księgi wieczystej, co z kolei doprowadziło do zgodności między treścią księgi wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym.

W skardze kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego uczestnik J.D., powołując się na podstawę określoną w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Wskazał na naruszenie art. 50 § 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. przez nierozpoznanie zawartego w apelacji i w późniejszym piśmie procesowym wniosku o wyłączenie oznaczonych sędziów Sądu Okręgowego, którzy uczestniczyli w wydaniu zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący ma rację podnosząc, że złożony przez niego w apelacji od wpisu w księdze wieczystej, a następnie w piśmie z dnia 3 stycznia 2013 r. zatytułowanym I-sze uzupełnienie apelacji, wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Okręgowego: U. F., M. L., B. L., C. P., W. S., T. S. i M. W. (t. VI k. 1156 i 1291) nie został rozpoznany przed wydaniem zaskarżonego postanowienia oraz że postanowienie to zostało wydane z udziałem trzech spośród wymienionych sędziów. W składzie Sądu Okręgowego, rozpoznającego apelację uczestniczyli bowiem sędziowie Sądu Okręgowego B. L., W. S. i T. S. Skarżący pomija natomiast okoliczność, że w dniu 30 października 2013 r. wydane zostało przez Sąd Okręgowy w K. w składzie: SSO H. L., SSO A. W. i SSO M. C. postanowienie oddalające wniosek o wyłączenie sędziów: U. F., M. L., B. L., C. P. i T. S. (t. VII k. (...)). Nie rozpoznano jednak wniosku o wyłączenie sędziów W. S. i M. W.

Zgodnie z art. 50 § 3 k.p.c., aż do rozstrzygnięcia sprawy o wyłączenie sędziego może spełniać tylko czynności nie cierpiące zwłoki. Nie ulega więc wątpliwości, że zaskarżone postanowienie zostało wydane z naruszeniem tego przepisu. Nie można jednak zaaprobować poglądu skarżącego, że rozpoznanie sprawy z naruszeniem art. 50 § 3 k.p.c. przez sędziego, co do którego wniosek o wyłączenie złożony na podstawie art. 49 k.p.c. nie został w ogóle rozpoznany, należy uznać za rozpoznanie sprawy przez sędziego wyłączanego z mocy ustawy (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Skarżący powołał się na orzecznictwo sądów powszechnych i wskazał, że stanowisko takie zajął Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 29 stycznia 2004 r., I ACa 1186/03 (OSA 2004, nr 12, poz. 47) i Sąd Okręgowy w Olsztynie w wyroku z dnia 28 grudnia 2012 r., IX Ca 666/12 (OSAB 2013, nr 1, poz.

45 – 49). Sąd Najwyższy nie podziela tego stanowiska, sędzią wyłączonym z mocy samej ustawy bowiem jest wyłącznie sędzia, w stosunku do którego zachodzą podstawy wymienione w art. 48 k.p.c. Jeżeli taki sędzia brał udział w rozpoznaniu sprawy, zachodzi nieważność postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

Czynności podejmowane wbrew zakazowi przewidzianemu w art. 50 § 3 k.p.c. nie powodują nieważności postępowania, stanowią natomiast uchybienie procesowe, które może wpłynąć na wynik sprawy. Udział sędziego w rozpoznaniu sprawy i wydaniu orzeczenia, przed ostatecznym rozstrzygnięciem wniosku strony o jego wyłączenie z przyczyn wskazanych w art. 49 k.p.c., nie stanowi jednak uchybienia procesowego mającego wpływ na wynik sprawy, jeżeli wniosek o wyłączenie okazał się bezzasadny i został prawomocnie oddalony (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 2001 r., I CKN 995/00, nie publ., z dnia 26 lutego 2002 r., I CKN 267/01, nie publ., z dnia 23 marca 2006 r., IV CSK 115/05, nie publ., z dnia 9 grudnia 2009 r., IV CSK 242/09, nie publ. i z dnia 22 czerwca 2010 r., IV CSK 503/09, nie publ. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2007 r., I PZ 9/07, OSNP 2008, nr 17-18, poz. 257).

W niniejszej sprawie wniosek o wyłączenie dwóch spośród sędziów biorących udział w wydaniu zaskarżonego postanowienia, a mianowicie SSO B. L. i SSO T. S., okazał się bezzasadny i został oddalony. Nie rozpoznano jednak wniosku o wyłączenie SSO W. S., która również uczestniczyła w wydaniu zaskarżonego postanowienia. W tej sytuacji nie można przyjąć, że udział tego sędziego w rozpoznaniu sprawy i wydaniu orzeczenia nie stanowi uchybienia procesowego, mającego wpływ na wynik sprawy.

Konkludując, trzeba stwierdzić, że w ostatecznym wyniku podstawa kasacyjna z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. okazała się uzasadniona.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

